

**Nunatta karsiata 2008-imut naatsorsuutaasa Inatsisartuni akuerineqarnissaat pillugu
Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut**

pillugu

Kukkunersiuinermut Ataatsimiititaliap

ISUMALIUTISSIISSUTAA

Siunnersuutip aappassaaneerneqarnerani saqqummiunneqartoq

Kukkunersiuinermut Ataatsimiititaliaq suliarinninnermini makkuninnga inuttaqarpoq:

Inatsisartunut ilaasortaq Olga P. Berthelsen, Inuit Ataqtigiit, Siulittaasoq
Inatsisartunut ilaasortaq Andreas Uldum, Demokraatit, Siulittaasup tullia
Inatsisartunut ilaasortaq Anders Olsen, Inuit Ataqtigiit
Inatsisartunut ilaasortaq Kristian Jeremiassen, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Doris Jakobsen, Siumut

Tamatuma saniatigut ataatsimiititaliap sulinerani makku peqataasimapput:
Inatsisartunut ilaasortaq Knud Kristiansen, Atassut, Siulittaasutut
Inatsisartunut ilaasortaq Naja Petersen, Atassut, Siulittaasutut
Inatsisartunut ilaasortaq Jane Petersen, Inuit Ataqtigiit
Inatsisartunut ilaasortaq Bitten Høegh-Dam, Siumut

Kukkunersiuinermut Ataatsimiititaliap siullermeerinerup kingorna siunnersuut siuliani taaneqartoq misissorpaa.

1. Aallaqqaasiut

Ukiumut aningaasanut inatsiseqarfiusumut 2008-imut Landskarsip naatsorsuutai 2009-imi ukiakkut ataatsimiinnermi Aningaasanut Naalakkersuisumit saqqummiunneqarput.

Naatsorsuutininut ilaapput Pingaarnertut naatsorsuutit aammalu ilanngussaq 1-itut mappersagaq nassuiaatinik imalik. Pingaarnertut naatsorsuutini ilaapput nalunaarut, naatsorsuutit atsiornikkut uppersarneqarnerat, naatsorsuutit kukkunersiuisunit atsiornikkut uppersarneqarnerat, naatsorsuuserinermi periaaseq atorneqartoq, ukiumi angusat nalunaarsorsimaffiat, 31. december 2008-imi oqimaaqatigiisitsineq, ukiuni kingullerni pingasuni angusat nalunaarsorsimaffiat kiisalu pisussaaffigilersinnaasat.

Mappersakkap nassuiaatinik imallip naatsorsuutinullu ilanngussaq 1-imik ilallip imarai:

- 2008-imi aningaasaliissutitut atukkanullu takussutissiaq
- Ukiut naatsorsuuseriveqarnerat 2006, 2007 aamma 2008-ip imminnut sanilliunneqarnerat
- Suliassaqarfinni ataasiakkaani angusat nalunaarsorsimaffiat.
- Sanaartugassanut Iluarsagassanullu Aningaasaateqarfik
- Killiffimmut nassuiaatit.

Kontoni pingaarnerni ataasiakkaani aningaasaliissutitut atuinerillu akornanni 2 %-inik imaluunniit kr. 200.000-inik amerlanerusunik nikingasoornerni naatsorsuutitigut nassuiaasiortoqarnera aalajangersimasumik periaaserineqarpoq. Ukioq manna nassuiaatinik taamaattunik Kukkunersiuinermut ataatsimiititaliaq aamma tigusaqarpoq.

Suliffeqarfiit namminersortitat Namminersorlutik Oqartussat ataanni Naalakkersuisoqarfiit susassaqtut ataanniipput. Taamaattumik suliffeqarfiit namminersortitat naatsorsuutaat Landskarsip naatsorsuutaannut ilaatinneqarput. Namminersorlutik Oqartussat kukkunersuisui naalagaaffimmit akuerisaasut naatsorsuutitut atugassanik nalunaarusiorput. Aammattaaq Ataatsimiititaliamit qinnuigineqarnermikkut kukkunersuisut nalunaarusiaannut Naalakkersuisut oqaaseqaateqarput. Ataatsimiititaliap qinnuiginnissutaa Naalakkersuisullu tamatumunnga oqaaseqaataat isumaliutissiisummut matumunnga ilanngussaq 1-tut aammalu ilanngussaq 2-tut ilanngunneqarput.

Namminersornerullutik Oqartussat naatsorsuuseriveqarnerat il.il. pillugit Inatsisartut inatsisaannut naapertuuttumik eqqortumik takussutissiisunik ukiumoortumik naatsorsuutitut suliarinninnissaq saqqummiussinissarluk Naalakkersuisut akisussaaffigaat. Akisussaaffimmut tassunga ilaapput suliffiup iluani nakkutilliinernik, ukiumoortumik naatsorsuutitut kukkusumik paasissutissiisutitut annertuunik imaqqanngitsunik kukkusumillu paasissutissiisoqarsimappat peqquserluuteqarneq kukkussuteqarnerluunniit apeqqutaatinnagit eqqortumik takutissisuusunik suliaqarnissamut saqqummiinissamullu pingaarutilinnik ilusilersuineq, atuutsitsilerneq attassiinnarnissarluk kiisalu naatsorsuuserinermi periaatsinik naleqquttunik toqqaallunilu atuinissaq aammalu pissutsinut naapertuuttumik naatsorsuuserinikkut missingersuineramik ingerlatsinissaq.

Aningaasaqarnermut Naalakkersuisup saqqummiussissutimini erseqqissaatigaa 2008-imut naatsorsuutitut kukkunersuisunit oqaaseqarfigineqarsimammata taamaallaat ataasiinnarmik nangaanartoqartinneqarlutik, akileraarutitigut isertitassat annertussusissaata naatsorsorneqarnerat pillugu, kiisalu akileraarutit isertitatut allattornerata naatsorsorneranut pingaartumillu piffissamik inissitsiterinermut attaveqartunit nangaanartoqartitsineq attuumassuteqarmat. Aningaasaqarnermut Naalakkersuisup aammattaaq erseqqissaatigaa, naatsorsuutini aningaasartuutit allat kukkunersuisunit eqqortuutinneqarmata.

Namminersornerullutik Oqartussat naatsorsuuseriveqarnerat il. il. pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 23, 3. november 1994-imeersoq naapertorlugu aalajangersarneqarpoq, ukiumut

qaangiuttumut naatsorsuusiornermut atatillugu kingusinnerpaamik Inatsisartut ukiaanerani ataatsimiinneranni Naalackersuisut naatsorsuutiniq saqqummiussisassasut. Nunatta karsiata naatsorsuutaanik saqqummiussisarneq ukiaanerani ataatsimiinnermi siullermeerinissamut atatillugu naliginnaasumik periusaasarsimavoq. Taamaattorli 2008-mut naatsorsuutit ulloq 2. juli 2009 aatsaat oqaaseqarfigineqarput, matumalu kingorna Inatsisartunut suliarineqar-nissaminnut ingerlatinneqarlutik.

2. Ataatsimiititaliap naatsorsuutininik suliarinninnera.

2.1 Naatsorsuutit tunniunneqarnissaasa kinguaattoornerat.

Qulaani taaneqartutut Nunatta karsiata naatsorsuutaanik upernaakkut ataatsimiinnermi siullermeerinnermut atatillugu saqqummiussisarneq naliginnaasumik ileqquvoq. Ukioq mannali eqqarsaatigalugu ukiakkut ataatsimiinnermi tamanna aatsaat pivoq siullermeerinninnermi ulloq 2. oktober 2009.

2008-mut Nunatta Karsiata naatsorsuutaasa kinguaattoornerat pillugu Kukkuersiunerimut Ataatsimiititaliap apeqquteqaata allaavigalugu, Aningaasaqarnermut Naalackersuisoq nassuaavoq kinguaattoorneq arlalinnik pissuteqartoq, pissutaanerusulli naatsumik nassuiarlugit makkuupput:

- a) 2008-mi kontoni pingaarnerni suliassa qarfinnik allannguinerit 94-init ikinnerunngitsut ingerlanneqarsimapput.
- b) Ukiaq 2008-mi akissarsialereriaaseq nutaaq eqqunneqarpoq.
- c) 2008-mi akileraartarnermut aqutsisoqarfimmit pisassarisat tamaasa kommuninit tiguneqarput.

Ataatsimiititaliap qinnuiginnissutaa Naalackersuisullu tamatumunnga akissutaat isumaliutissiissummut matumunnga ilanngussaq 3-tut aammalu ilanngussaq 4-tut ilanngunneqarput.

Suliassa qarfinnik allanngortiterinnermut, qarasaasiatigut pitsanngorsaanerit kiisalu suliassa qarfinnik tigusinnermut atatillugu immikkut ittumik suliassanik saqqummersoqarsinnaanera Kukkuersiuserimut ataatsimiititaliamit paasineqarsinnaavoq. Kinguaattoornermulli piffissaq kisiat pissutaanerarlugi Naalackersuisut nassuiaataat ataatsimiititaliap paasisinnaanngilaa. Namminersornerullutik Oqartussat annertunersaata aaqqissuusaanikkut allanngortiterneqarnera pillugu 2007-imi ukiaanerani aalajangertoqarsimanera ataatsimiititaliamit ilisimaneqarpoq.

Allanngortiterinnermut ingerlanneqartunut atatillugu annertuumik aaqqissuussisoqarnissaa pisariaqarsimasoq Naalackersuisut namminneq oqaatigaat. Ilanngulluguttaaq Naalackersuisunit oqaatigineqarpoq, suliassa qarfinnik allanngortiterinnermut atatillugu pilersaaruserinnerup amigaataasup kingunerisimagaa annertuumik nalunaarsuinnermi kukkusoqarnera. Akileraartininik akiligassanik utertitsiniartarnerup kiisalu kommunini akiliisitsiniartarnerup tiguneqarneranut atatillugu pisariaqarsimavoq annertungaatsiartumik aaqqissuussisoqarnissaa tassami qarasaasiatigut atortut tiguneqarsimasut amigaatilerujussuullutillu kukkunilerujussuummata ilanngulluguttaaq Naalackersuisunit oqaatigineqarpoq.

Ajornartorsiutit taakku tullianik naatsorsuutininik saqqummiussisoqartinnagu aaqqinneqarsimanissaat, taamaalilluni Inatsisartut upernaakkut ataatsimiinneranni naatsorsuutininik siullermeerinnittarnermik ileqqoq attatiinnarneqarsinnaassamat ataatsimiititaliaq isumaqarpoq.

Ajornartorsiutinut taaneqartunut aaqqeeriarnissamut ilusilersuinissamut atuutsitsilernissamullu pisariaqartitsineq, ukiumoortunik naatsorsuutunik suliarinninnerup pisariaqanngitsumik kinguaattoortoqarnissaa Naalakkersuisut siumut isigereersimasariaqaraluaaraat aammattaaq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq. Naalakkersuisut sulineranut kinguarsaataanerisa saniatigut aammattaaq Inatsisartuni kiisalu taakku ataatsimiititaliaanni tamakku sulinermut kinguarsaataanerit pingaartumik isornartoqarput.

2.2 Eqqortumik takussutissiineq.

Naatsorsuutunik kukkunersuiisup isumaa naapertorlugu, nangaanartoqartitsisinnaanerup taaneqartup kingunerisinnaasai eqqaassanngikkaanni, Nunatta karsiata pigisaanik, akiitsuinik, aningaasaqarnikkut inissisimaneranik kiisalu ukiumoortumik ingerlatsinikkut, sanaartornikkut kiisalu attartortitsinermi angusat (IST-angusat) ersarissumik tikkuussimmata naatsorsuutunik naammagisimaarinninnini ataatsimiititaliap oqaatigissavaa.

Taamaattorli Naalakkersuisut naatsorsuutit pillugit assilissamik eqqortumik tikkuussisunik saqqummiussitinnagit soorlu qulaani taaneqartuni immikkut ittumik sulinerusoqartariaqarsimanera pillugu ataatsimiititaliamit eqqarsarnartoqartinneqarpoq.

Siunissami taamatut pisoqaqqinnginnissaa qulakkeerniarlugu Naalakkersuisut najoqqutassanik nutaanik, matuma ataani allanngortiterinermut suleriesissat ilanngullugit suliaqarsimaneranut atatillugu, ukiumoortumik naatsorsuutunik suliarinninnermut saqqummiussinermullu ajornartorsiutinik aaqqeeriarnissamut pitsaanngitsumik sunniuteqarsinnaanerit Naalakkersuisut paasinninnerminniit suliniutinik ingerlaannartumik aallartitsisimannngimmata ataatsimiititaliamit tusaatissatut tiguneqarpoq.

Ataatsimiititaliap tassunga tunngasunik apeqquteqaatai Naalakkersuisullu taakkununga akissutaat isumaliutissiissummut matumunnga ilanngussat 5 - 8-tut ilanngunneqarput.

Namminersornerullutik Oqartussat naatsorsuuseriveqarnerat il. il. pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 23, 3. november 1994-imeersumi § 3 naapertorlugu Naalakkersuisut tassaapput Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat naatsorsuuseriveqarnerat pillugu malittarisassanik aalajangersaasartut. Tassunga atatillugu ataatsimiititaliamut pingaaruteqarpoq siunissami Naalakkersuisut immikkut ittumik maluginiassagaat, malittarisassani tassanerpiaq takuneqarsinnaammat, malittarisassat aalajangersarneqarneranni naatsorsuuserinerup iluani sillimaniarneq torersarnerlu kiisalu aningaasaqarnikkut pilersarusiornermut, aqutsinermut nakkutilliinermullu atortussanik paasissutissanik pissarsisinnaanerit periarfissat Naalakkersuisunit eqqarsaatigineqarnissaat.

Ukiumoortumik naatsorsuutunik suliaqarnermut saqqummiussinermullu attuumassutilinnik namminerisamik nakkutilliinerup ilusilersorneqarnera atuutsitsilernerlu assilissamik tikkuussi-

sumik kukkuneqarpallaanngitsunik paasissutissartalinnik, qanorluunniit kukkusumik paasissutissiineq peqquserlunnermik kukkunermilluunniit pissuteqaralarpat, kiisalu naatsorsueriaatsimik naapertuuttumik toqqaanermi atuinnermilu aammalu naatsorsuinnermi missingersueriaatsimik atuinnermi pissutsit atuuttut eqqarsaatigalugit naammaginaruummata Naalakkersuisullu akisussaaffiit ilaammata naatsorsuutit kinguaattoornerannut Naalakkersuisut nassuiaataat innersuussutigalugu, ataatsimiititaliap pissusissamisoorsora kukkunerisuiisut oqaaseqaataanni allanneqarsimasoq uparuassallugu.

Taamaattumik Naalakkersuisut 2008-imut ukiumoortumik naatsorsuutininik suliaqarnerminni siunertamut naleqqutumik, pisariaqanngitsumik isumalluutininik annertuunik atuinngikkaluarlutik naatsorsuutininik tikkuussisunik saqqummiussisinnaanngimmata isornartoqarnera ataatsimiititaliamit oqaatigineqassaaq.

2.3 Nangaanartoqartitsinerit.

Namminersornerullutik Oqartussat naatsorsuuseriveqarnerat il.il. pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 23 3. november 1994-imeersoq naapertorlugu kukkunerisuiineq nalilerneqassaaq, naatsorsuutit tikkuussisuunersut kiisalu naatsorsuutininik saqqummiinnermi atortorineqarsimasut aningaasaliissutininut, inatsisinit malittarisassanullu allanut nalunaarutigineqarsimasunut kiisalu isumaqatigiissusiarineqarsimasunut suleriaatsinullu naliginnaasunut naapertuunnersut.

2008-imut ukiumoortumik naatsorsuutit pillugit kukkunerisuiisup nangaanartoqartitsilluni oqaaseqaateqartariaqarsimanera ataatsimiititaliamit paasineqapoq. Kukkunerisuiisut kukkunerisuiisut oqaaseqaataanni ima allapput:

”Nalunaarusiami allasimasutut akileraarutinit isertitassatut naatsorsorneqarsimasut nangaanartoqartippavut, pingaartumik tassunga atatillugu illuartitat, taakkulu nangaanartoqartippavut. Tamanna tunngavigalugu qularnartut angissusilersinnaanngilavut.”

Akileraartarnermi aqutsisoqarfimmi ajornartorsiutit nutaajunnginnerat Kukkunerisuiinnermi ataatsimiititaliamit ajoraluartumik ilisimaneqarpoq, 2008-imullu naatsorsuutininut tunngatillugu ajornartorsiutit suli qaangiussorinangillat. 2007-imut Nunatta karsiata naatsorsuutaasa akuerineqarnissaat pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuummut atatillugu isumaliutissiisummi pissutsinik tassunga assigusumik isornartorsiuisoqarpoq. Isumaliutissiisummit tassannaaniit oqaaseqaat una aaneqarpoq:

”Akileraarutinit akiliutit eqqortumik nalunaarsorneqartarnissaat eqqarsaatigalugu akileraarutininut akiligassanik akiliisitsiniartarneq sunniuteqarluannngitsumik ingerlammat aammalu akileraartarnermut tunngasut nunap immikkoortuanut eqiterneqarnerannut ikaarsaariarneq nalornilersitsimmat Kukkunerisuiinnermut Ataatsimiititaliamit isornartoqartinneqarpoq. Tamanna Kukkunerisuiinnermut Ataatsimiititaliamit sakkortuumik uparuarneqarpoq, akileraartarnermullu tunngasunik ingerlatsinerimik sunniuteqarluartumik qulakkeerinissaq anguniar-

lugu nukissat pisariaqartinneqartut piaartumik piviusunnigortinneqarnissaat qulakkeerneqassasoq Naalakkersuisunut qinnutigineqarpoq.

Suleriaasissat periusissallu neriorsuutigineqartut ukioq naatinnagu Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmit qulakkeqqullugit Naalakkersuisunut Kukkunersiuinermut Ataatsimiititaliap inassutigissavaa, soorluttaaq suliap tamatuma killiffia pillugu paasissutissanik Kukkunersiuinermut Ataatsimiititaliaq kissaateqartoq.”

2008-imut ukiumoortumik naatsorsuutitut kukkunersiuusut nalunaarutaanni kukkunersiuusut ima erseqqissaavoq:

”Nangaassuteqarnermut pissutsit tunuliaqutaasut isumaqarput 2009-mi akileraarutinit isertitassat taamatulli qularnartoqartigiумаartut. Taamaattumik 2009-mi Nunap Karsiata naatsorsuutai taamatulli nangaassuteqarfigeqqissavagut piffissalersuinerup qularnartoqarnera 2008-mut atassuteqartussaammat.”

Kukkunersiuusut nangaanartoqartitsinerannut toqqammaviusup qularnartoqarnera annikillisiniallugu periusissanik siumut isigisunik suliaqartoqarniarnera tassunga atatillugu Naalakkersuisut oqaatigaat. Namminersornerullutik Oqartussat naatsorsuuseriveqarnerat il.il. pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 23 3. november 1994-imeersoq, soorlu immikkoortoq 2.2-imi assiliaq tikkuussisoq pillugu Naalakkersuisut akisussaaffimminnik tiggummiaraqarnertik ilisimasariaqaraluaaraat Ataatsimiititaliamit piumaneqarnerugaluarpog.

Kukkunersiuinermut ataatsimiititaliap nalunaarusiortoqarnissaanik piunasaqaataa aallaavigalugu Naalakkersuisut ulloq 14. oktober akissuteqaamminni (takuuk ilanngussaq 9) nassuiarpaat kukkunersiuusut nangaanartoqartitsinerannut tunngaviusunut kontonik oqimaaqatigiissarisitsinermi sunniuteqarsimasunut pissutsit pillugit akileraarutitik naatsorsuinerit kukkuneqanngitsut ingerlanneqartalernissaat qulakkeerniallugu, akileraarutitigut isertitat annertussaanut kukkunersiuusut nangaanartoqartitsinerat malillugu suliniutit suut aallartinneqarsimanersut paaserusunneqarpoq. Pissutsit assigiinngitsut tamakku pillugit akileraarutitigut isertitanik naatsorsuinermi atuuttut pillugit nalunaarusiani naggaserlugu Naalakkersuisunut ilaasortaq ima allappog:

”Taamaalilluni toqqaannartumik nalimmassaanissamut periarfissaqarsimanani, apeqqusiismanermut tunngaviusog eqqarsaatigalugu.”

Kukkunersiuusut nangaanartoqartitsinerata ”toqqaannartumik oqimaaqatigiissitsinissamik periarfissap”-mit annertuneruneranik ataatsimiititaliap paasinninnini naqissusertariaqarpaa.

Kukkunersiuusut nalunaarusiaanni qupp. 852-imi atuarneqarsinnaavoq: *”Ataatsimut isigalugu pineqarput akileraarutinit isertitaliisarneq tassungalugu atatillugu pingaartumik piffissalersuisarneq pingaarutilitsigut qularnartunik ilaqartoq tassanilu pingaarutilinnut uuttuutigi-sartagarput qaangerneqarpoq.”*

Tamanna tunuliaqutaralugu ataatsimiititaliap Aningaasaqarnermut Naalakkersuisog ataatsi-

miititaliami isumasioqatigiinnissamut aggersarpaa. Ataatsimiititaliap kissaatigaa Naalakkersuisut suliassamik annertusisamik saqqummiussinissaat kukkunersuisut oqaaseqaataanik imaattunik ilallugit: ” *taamaalilluta akileraarutinit isertitat naatsorsorneqarsimasut nangaanartoqartippavut kiisalu **ingammik tassunga attuumasumik piffissalersuineq taakkununngalu attuumassutillit oqimaaqatigiissitsinerit.***”

Isumasioqatigiinnerli taamaattoq ingerlanneqanngilaq, Naalakkersuisut akissuteqaataata kalaallisuunngortinneri ataatsimiinnissamut piareersimanngimmata. Tamatuma kingorna Naalakkersuisut akissuteqaataat danskisoortoq kalaallisoortorlu ataatsimiititaliamut nassiunneqarpoq naak isumasioqatigiinneq nangeqqinneqanngikkaluortoq. Akissuteqaatit ataatsimiititaliamit tusaatissatut tiguneqarput.

Ataatsimiititaliap isumasioqatigiinnissamut aggersaanera akileraartarnermullu apeqqutitut attuumassutilinnut kiisalu Qarasaasiaqarnermut tunngasut aammalu Naalakkersuisut oqaatigiunmasaat allat ataatsimiititaliallu apeqqutaanut akissuteqaataat matumunnga ilanngussat 10-tut aammalu ilanngussaq 11-tut ilanngunneqarput.

Naak 2008-imut ukiumoortumik naatsorsuutunik kinguaattorsimasunik Naalakkersuisut sularinninnerminni kukkunersuisut nangaanartoqartitsinerat pinngitsoortissinnaanngimmassuk ataatsimiititaliamit tamanna akuersaaruminaatsinneqarpoq. Kukkunersuisut nalunaarusiaanni erserpoq, akileraartitseriaaseq periutsinik arlalinnik tunngaveqartoq taakkulu periutsinik arlalinninngaannit paasissutissanik tuniorarneqartarnerannit tunngaveqarluinnarmat. Periutsini marluusuni nussuinerlut tamatumalu kinguneranik oqimaaqatigiissitsinermi perisusaasartunik pisariaqartunik taamaalilluni atorsinnaassusia ilivitsuussusaalu qulakkeerniarlugit Akileraartarnermut aqutsisoqarfik suli atuutsitsilersimagunangimmat ilanngullugu ersersinneqarpoq.

Taamaattoq Akileraartarnermi aqutsisoqarfimmi ajornartorsiutunik ikiorsiiniarluni Naalakkersuisut siumut isigisunik suliniutinik aallartitsisimanerat iluaqutaajumaartoq ataatsimiititaliamit neriutiginneqarpoq. 2009-imut ukiumoortumik naatsorsuutitut tunngatillugu nangaassuteqarnissaq ilimagineqartariaqarmat kukkunersuisut nalunaarusiaanni aammattaaq ersersinneqarmat ataatsimiititaliap tusaatissatut tiguva. Tamatuma kingorna Akileraartarnermi aqutsisoqarfimmi ajornartorsiutit kukkunersuinermi nangaanartoqartitsinissamut tunuliaqutaajunnaassasut ataatsimiititaliamit naatsorsuutigineqarpoq. Akerlianilli pisoqassapat tamanna sullarlunnermiit eqiasupajaarnertut isigineqarsinaavoq.

2.4 Ataatsimiititaliap naatsorsuutunik misissuataarinninnera.

Kukkunersuinerlut ataatsimiititaliap naatsorsuutit pillugit isumasioqatigiippoq ulluni 16.-18. august 2009 tassanilu Nunatta Karsiata 2008-imut naatsorsuutai misissuataarlugit, suliffeqarfinnut nammineertitanut naatsorsuutit aamma kukkunersuisut nalunaarusiaat kiisalu

taakkununga Naalackersuisut oqaaseqataat ilanngullugit.

Ataatsimiititaliap naatsorsuutininik misissuataarinninneranut ilaapputtaaq kontoni pingaarnerni ataasiakkaani aningaasaliissutit atuinerillu akornanni nikingassutit 2 %-inik imaluunniit kr. 200.000-inik annertunerusimappata.

2.4.1 Kukkunersuisut allattuiffiannik ataatsimiititaliap misissuataarinninnera.

2008-imut ukiumoortumik naatsorsuutininut suliffeqarfinnut nammineertitanut kukkunersuisut nalunaarusiaat

Ukiumoortumik naatsorsuutininut oqaaseqaatit pillugit.

Angusanik naatsorsuineq:

Piffissalersuinermi nakkutilliineq ingerlanneqarsimasoq pillugu misiligutit, nammineerluni kukkunersuinermi ingerlanneqarsimasuni kukkunersuisut oqaaseqaataat ataatsimiititaliap naammagisimaarppaa. Akileraarutitigut isertitanut tunngatillugu oqaaseqaatit eqqarsaatigalugit angusanik naatsorsuutit ukioq tamaat suliarisimasaniq eqqortumik tikkuussisumik assilissamik angusanik naatsorsuinerup takutippa pissutsit pingaarutillit iluarsineqarsimasut kukkunersuisut avataaneersut nalilerpaat.

Taamaattorli peqqinnissaqarfimmut ukiup ingerlanerani arlaleriarluni ilassutitut tapiiffigineqartaraluarluni katillugit 48 mio. kr.-inik atuivallaarsimanera oqaatigineqartariaqartoq kukkunersuisoq isumaqarpoq.

Ingerlatsinerup naammaginartumik pilersarusiorneqarnissaa, matumani aningaasaqarnikkut aqutsineq pitsaasoq sunniuteqarluartorlu qulakkeerneqarnissaat pillugit suliassaqaarfinni ataasiakkaani Naalackersuisuusoq akisussaasuvoq. Peqqinnissaqarfimmut aningaasaliissutit ukiumi aningaasaliiffiusumi siunertanut taakkartorneqartunut akiliutissatut Naalackersuisunut ilaasortanut ataasiakkaanut Inatsisartunit pisinnaatitsinertut isigineqarput. Aningaasaliissutit tunniunneqartut naatsorsuutigineqartunut naapertuuttumik aningaasaliissutit taakku Inatsisartunit tunniunneqartarput.

Aningaasaqarnermut inatsisissamik suliaqarnermut atatillugu Inatsisartut paasisutissanik pisariaqartunik naammattunillu peqqinnissaqarfimmi akisussaasoq tunniussisinnaasimanngimmat tamanna naapertuutinningsutut isigineqarpoq. Aamaattaaq aningaasaliisoqartinnagu aningaasartuuteqartoqarneq ajormat aningaasaliinermi tunngavigineqartarnera akisussaasup maluginiarsimanngimmagu isornartoqartinneqarpoq. Tassunga atatillugu aningaasaliissutissatut Inatsisartunit qinnuteqarnermut atatillugu suliassaqaarfinni missingersuutininik suliaqarnerup imaqarnerusup siuarsarneqarnissaa anguniaqqullugu ataatsimiititaliamit Naalackersuisut tamarmiusut kaammattorneqassapput.

Oqimaqatigiissitsineq:

Oqimaqatigiissitsinermi ilanngussat kukkunersuisumit misissuataarneqarput matumani

uppernarsaatit oqimaaqatigiissitsinerit il.il. ilanngullugit. Misissuataarinninneq oqaaseqaateqarnissamut pissutissaqalersitsinngilaq.

Kukkunersiuisut allattuiffiannut Naalackersuisut oqaaseqataat:

Taakkununnga misissuataarinninneq kukkunersiuisumut ilassutitut oqaaseqaateqarnissamut pissutissaqalersitsinngilaq.

Naatsorsuutitigut nassuiaatit:

Taakkununnga misissuataarinninneq kukkunersiuisumut oqaaseqaatissanik ilanngussaqarnissamut pissutissaqalersitsinngilaq.

Kukkunersiuisut allattuiffiannut misissuataarinninnerminut atatillugu ataatsimiititaliaq Naalackersuisunut arlalinnik apeqquteqarpoq. Apeqqutit Naalackersuisullu taakkununnga akissuteqaataat ilanngussaq 12-tut aammalu ilanngussaq 11-tut ilanngunneqarput. Tamatuma saniatigut Nukissiorfiit pillugit saqitsaassinermik suliamut atatillugu ataatsimiititaliap Naalackersuisut allakkiamik nassiusseqqullugit piumaffigai. Ataatsimiititaliap allagaa Naalackersuisullu akissuteqaataat ilanngussaq 13-tut aamma 14-tut ilanngunneqarput.

2.4.2 2008-imut Nunatta karsiata naatsorsuutaanik ataatsimiititaliap misissuataarinninnera.

Nunatta karsiata naatsorsuutaanik naatsorsuutillu nassuiaataanik misissuataarinninnerminut atatillugu ataatsimiititaliaq Naalackersuisunut arlalinnik apeqquteqarpoq. Apeqqutit taakku Naalackersuisullu akissuteqaataat ilanngussaq 15-tut aammalu ilanngussaq 11-tut ilanngunneqarput.

Taamaammat ataatsimiititaliaq oqaaseqaateqarlunilu apeqqutinik saqqummiussaqaassaaq Naalackersuisunit immikkoortillugit naqitanngorlugillu akineqartussanik:

Naatsorsuutitigut nassuiaatit suliarineqarnerminni peqqissaarussaannngitsumik ingerlanneqarsimanerata allarniutigalugu ataatsimiititaliamit ajuusartugineqassaaq. Tullianik naatsorsuutitik saqqummiisoqarnissaani naatsorsuutitigut nassuiaatinik tigusaqarnissaq, taassani tamakkiisumik nikingasoernerit pissutigisaannik qulaajaasunik kiisalu kisitsisitigut imaluunniit procentilersuinertigut (kr. imaluunniit procent) aningaasaqarnermut inatsimmut kiisalu ilassutitut aningaasaliissutini assigiiaartumik atorneqartunut naapertuuttunut Ataatsimiititaliap tigusaqarnissani qilanaaraa.

Suliap ilungersunartuunera eqqarsaatigalugu 2010-imi Inatsisartut upernaakkut ataatsimiinnissaata aallartinginnerani akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmi pissutsit pillugit killiffissiuisoqarnissaa matumani Ataatsimiititaliamit piumasarineqassaaq.

Nunatta Karsianut akiitsut:

Nunatta karsianut akiitsoqartarnejq pinngitsoorneqarsinnaanngimmat Naalakkersuisutulli Ataatsimiititaliaq isumaqarpoq, akiliisitsiniartarnerulli suliaqarnerup allaffissornerullu nukittorsartuarneqarnissaa innersuussutigalugu. Akiitsoqartarnejq pinaveersimatinniarlugu immikkut isiginiarneqarnissaa pillugu taamatuttaaq Kukkunersiuinermut Ataatsimiititaliaq Naalakkersuisutulli isumaqarpoq.

Naalakkersuisut akiliisitsiniartarnerminni periutsiminni inernerusinnaasut annertunerpaamik angusaqarfiusinnaassortai immikkut samminiarnermagut tamanna Ataatsimiititaliamit tusaatissatut tiguneqarpoq, akiitsoqarnerullu pinaveersaarsimatinneqarnissaata innuttaasunit suliffeqarfinnillu pisortanit ingerlaavartumik atuisutut akiliuteqartarnissamut sammitinneqarnissaa kissaatigalugu. Taamaattorli Kukkunersiuinermut ataatsimiititaliap erseqqis-saatigissavaa pisortanut akiitsut suqaluartulluunnit tamarmik pineqarmata. Inuiaqatigiinni tamat oqartussaaqataaneranni piumasaqaataasariaqarpoq kinaluunniit karsimut ataatsi-moorussamut tassa Nunatta Karsianut akiitsulik akiliisariaqarmat Ataatsimiititaliaq isumaqarpoq.

Nunatta karsianut akiitsut pillugit karsimullu ataatsimoorussamut tamatta akiliuteqartarnitta iluaqutaata innuttaasunut paasisitsiniaanermik suliaqarnermik Naalakkersuisut akiitsoqartar-nerup pinaveersimatinniarlugu suliniutaasa ilaneqarnissaat Ataatsimiititaliamit orniginartin-neqarpoq.

Qarasaasiaqarnejq:

Namminersorlutik Oqartussat Inatsisartullu qarasaasiaqarfiinik isumaginninneq:

Namminersorlutik Oqartussat qarasaasiaqarfiinik sooq namminneerlutik isumaginnginneraat suliffeqarfiillu avataaneersut atornerqarnerat Kukkunersiuinermut Ataatsimiititaliap assut tupigusuutigaa.

Namminersorlutik Oqartussat qarasaasiaqarnerat kikkunnit ingerlanneqarnerseq qarasa-siatigullu ingerlatsinermi suliffeqarfinnik avataaneersunik atuneq Namminersorlutik Oqartussanut qanoq akeqarnerseq Ataatsimiititaliamut ilisimatitsissutigineqarnissaa kissaa-tigineqarpoq.

Ungasinnerusseq eqqarsaatigalugu qarasaasiaqarnermi aningaasaliissutinik atuinermi siunissaq eqqarsaatigalugu pisariillisaanerit anguneqarsinnaaqullugit Naalakkersuisut sunik pilersaar-terqarnerseq aammattaaq Ataatsimiititaliamit paaserusunneqarpoq.

Naalakkersuisut allapput:

”Aammattaaq Peqqinnissaqarfiup qitiusumillu allaffeqarfiup akornanni qarasaasiamik atuneq eqqarsaatigalugu suleqatigiinnerup annertusarneqarnissaa sulissutigineqarpoq, soorluttaaq ilaatigut misilittakkanik aviseqatigiinnissaq ilaatigullu qarasaasiakkut ataatsimut periaase-qarsinnaaneq pillugu kommuninik oqaloqateqarnejq annertusineqartoq. Taakku tamarmik siunertaraat qarasaasiaqarnermut aningaasat immikkoortinneqartut tulluurtumik atornerqa-lernissaat aammalu suliaqarfiit taakku iluini pingaarnertut anguniakkat ikorfartorne-qarnissaat.”

Internet-i atorlugu paasissutissanik nuussuisarnerup Namminersorlutik Oqartussat naalakkersuisoqarfiinut suliffeqarfiutaannullu qanoq akeqarnerisooq Ataatsimiititaliamit ilisimatisissutigineqarnissaa kissaatigineqarpoq.

Ineriartortitseqqinnermut assersuutigalugu qulaani taaneqartunut suleqatigiissutissanut paasissutissanik nussuinerne annertungaatsiartumik pisariaqartitsisunut Telep akigitaasa akornutaasinnaanerat ilanngullugu ataatsimiititaliamit paaserusunneqarpoq.

Kukkunersuisup ikiorsiilluni suliassai:

Ineqarneq pillugu iluarsaaqqinnermut kiisalu peqqinnissaqarfiup immikkut ittumik misissuiffigineqarneranut ataattillugu Deloitte Naalakkersuisunut ikiuussimanerata itisilerneqarnissaanik Ataatsimiititaliaq kissaateqarpoq.

Kukkunersuisut nalunaarusiaat amigaataasut pillugit killiffimmik Naalakkersuisut kukkunersuisuinit suliarineqartut saqqummiunneqarnissaat aammattaaq ataatsimiititaliamit kissaatigineqarpoq.

Tamatunnga atatillugu Naalakkersuisut akissuteqarput kukkunersuisut oqaaseqaataannut tunngatillugu inatsisitigut nalunaarusiortoqarnissaa novemberimi pisussatut naatsorsuutigineqartoq utaqqimaarneqarmat. Tamanna pillugu ilisimatinneqarnissani Ataatsimiititaliap kissaatigaa.

KNR:

KNR-ip suliffeqarfittut aaqqissuussaana Ataatsimiititaliamit apeqqutigineqarpoq, suliffeqarfiullu aningaasaliiffigineqartarnerata qulakkeerneqarnissaa Nunattalu Karsianut atatillugu pisussaaffii pillugit Naalakkersuisut sumut killissimanersut ilanngulluguttaaq paaserusunneqarluni. KNR-ip pigineqarnerata ilusaanut nammineerlunilu aningaasaatit iluarsineqarnissaannut qulaajaanissamut ajornartorsiutit pillugit kukkunersuisut oqaaseqaataat Ataatsimiititaliamit kissaatigineqarput.

KNR-ip suliffeqarfittut aaqqissuussaananut pilersaarutit Ataatsimiititaliamit tiguneqarput, apeqqutillu Naalakkersuisunit tamakkiisumik akineqarnissaat utaqqimaarneqarluni.

NCB pillugu akitsuut:

Nipilersortartut ineriartornissaannut nutaaliornissaannullu attuumassutilimmik tapiissutit isumaqarfigineqartut Naalakkersuisut allapput, aaqqissuussinerlu Kalaallit Nunaanni nipilersornerup siuarsaaqataammat nipilersornermik suliallit aqutsisoqarfittulli isumaqarput.

Nipilersortartunut ineriartortitsinerup nutaaliornerrullu kiisalu nuusiorfinnut tapiissuteqartarnerup qanoq toqqaannartumik imminnut attuumassuteqarnerisut Naalakkersuisunit itisilerneqarnissaa Ataatsimiititaliamit kissaatigineqarpoq.

Tapiissutit nunatsinnuinaq atuunersut ilanngullugit paasissutissiissutigineqarnissaat aammattaaq Ataatsimiititaliamit kissaatigineqarpoq?

Tapiissuteqartarneq utertitsinertut aqqissuusinerusoq Naalakkersuisut allapput tassa nuusi-orfiit NCB-ip akitsuutaanut aningaasartuutitik matussusertinniarlugit qinnuteqarsinnaammata. Atuinermi uppersaatinut ilaatillugit tapiissutisisartut naatsorsuutininik nassiussaqtarnersut pillugu paasissutissiissutigineqarnissaa ataatsimiititaliap kissaatigaa. Aningaasanik tapeeriaatsimik allamik nunatsinni nipilersortartut ineriartornissaannut nutaaliornissaannullu naleqqunnersumik Naalakkersuisut eqqarsaasersuuteqarnerlutik?

3. Pissutsit allat pillugit ataatsimiititaliap suliarinninnera.

Iliuutsip iliuuseqannginnerulluunniit inatsisinut naapertuunnerat ataatsimiititaliamit aalajangiisuusumik nalornissutigineqartillugu, apeqqut tamanna Ataatsimiititaliap aalajangiineratigut inatsisilerituunit avataaneersunut qulaajagassanngorlugu saqqummiunneqarsinnaavoq. Aammattaaq ataatsimiititaliaq ajornartorsiuteqarfiit aalajangersimasut ingerlanneqarnerannut atatillugu Naalakkersuisut qanoq suliniuteqarnerat tamatumalu kingorna Naalakkersuisunit suliniutitut ingerlanneqartut sunniuteqarnerat naliliiffigalugu misissuillunilu malitseqartitsisinnaavoq.

Ataatsimiititaliap naatsorsuutit pillugit isumasioqatigiinnerani sammineqarsinnaasut allat taakkununga periarfissanut attuumassutillit eqqartorneqarput. Taamaattorli Nunatta Karsiata naatsorsuutaasa sammineqarnerunissaat isumaliutissiissummik matuminnga suliarinninnerminut atatillugu naatsorsuutit kingusinaartumik tunniunneqarsimaneranut pissuteqartumik piffissaliussaq eqqarsaatigalugu ataatsimiititaliamit aalajangiusimaneqarpoq.

Taamaattumik isumaliutissiissut pineqartoq tunniunneqarsimaleriarpat pissutsinik allanik eqqartuinini nanginniarlugu ataatsimiititaliap aalajangiuppaa.

3.1 Siornatigut suliarineqarsimasunik malitseqartitsineq.

2007-imut Nunatta Karsiata naatsorsuutaanik misissuataarinninnerminut atatillugu suliaassanut marlunnut tunngatillugu ataatsimiititaliaq oqaaseqaateqarniarpoq:

1. Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfiup ingerlatsinikkut kukkunersiorneqarnissaanik aallartitsinissamik Aningaasaqarnermut ataatsimiititaliamit piumasaqaat.
2. Inatsisartuni arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsumik Nuna tamakkerlugu kukkunersuinerup pilersinneqarnerani Kukkunersuinermut ataatsimiititaliap suleriaasiata allanngortinneqarnera pillugu Kukkunersuinermut ataatsimiititaliap eqqarsaasersuutai.

3.1.1 pillugu. Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfiup ingerlatsineranik misissuineramik aallartitseqqusilluni Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliamit qinnuteqaat.

Qasigianguani efterskoli pillugu Naalakkersuisoqarfiup aningaasaliissuteqarnissamik qinnuteqaatanut atatillugu Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfiup ingerlatsineranik sukumiisumik kukkunersuineramik ingerlatsinissaq pillugu Inatsisartut Kukkunersuinermut Ataatsimiititaliaat ulloq 6. oktober 2008-mi Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliamit qinnuigineqarpoq.

Aningaasaqarnermut ataatsimiititaliap ulloq 30. september 2008 aalajangernera (takuuk ilanngussaq 16) pillugu Aningaasaqarnermut ataatsimiititaliaq Naalakkersuisunut paasissutissiissutinik allakkamini ulloq 30. september 2008 ilaatigut ima allappoq:

”Qasigianguani aningaasaliissuteqarnissamik qinnuteqaatip ingerlanera tamarmi assut aarlerinartartoq Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliaq isumaqarpoq. Kisitsisit naatsorsuutillu Naalackersuisunit saqqummiunneqartut aalajangersimasumik siunertaqarsimanngikkunik imminnut assortuupput. Paasissutissat pingaarutillit ataatsimiititaliamut anngunneqanngillat. Naalackersuisut iluminni qulaajaanerat suliamillu piareersaanerat torinngissimavoq.

Tamanna aarlerinartutut Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliamit isumaqatigiittumit isigineqarpoq. Taamaattumik suliaq tamarmi qulaajarlugu aallartinneqassasoq ataatsimiititaliamit kissaatigineqarpoq. Tamanna naalackersuisoqarfimmik, ajornartorsiummi qitiusoqarfimmik, tassalu Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Iisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalackersuisoqarfimmik aallaaveqartumik qulaajaaneq aallaaveqartariaqarpoq.”

Ataatsimiititaliap ulloq 14. oktober 2008-mi ataatsimiinnerani Kukkunersiuinermut Ataatsimiititaliaq aalajangiivoq Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliap qinnuteqaataa piaarnerpaamik malinneqassasoq taamatullu KIIN-ip ingerlatsineranik kukkunersiuinissamut Inatsisartut kukkunersuisuat Deloitte suliakkerneqartussatut Kukkunersiuinermut Ataatsimiititaliamit innersuussutigineqarluni. 2007-imut Nunatta karsiata naatsorsuutai pillugit isumaliutissiisummi Kukkunersiuinermut ataatsimiititaliaq ilaatigut ima allappoq:

“Ingerlatsinermik kukkunersiuinissami makku suliakkiutigineqarput:

1. Qasigianguani efterskolimut aningaasaliissuteqarnissamik qinnuteqarnernut atatillugu Naalackersuisut ataatsimiittarneri il.il. pillugit Allattoqarfiup kaajallaasitaanut kiisalu 2008-mut Missingersuusiornermut malittarisassanut, Missingersuussiorneq pillugu inatsimmut inatsisitigullu qitiusumik aalajangersakkanut allanut naapertuuttumik Naalackersuisoqarfik suleriaaseqarsimanersoq misissoqqullugu kukkunersuisoq avataanersoq qinnuigineqarpoq.
2. Naalackersuisoqarfimmi aningaasaliissuteqarnissamik sulianik kiisalu Qasigianguani efterskoli pillugu suliamik aqutsineq ataatsimut isigalugit ingerlatsiviup aaqqissuusaanikkut ilusiligaanera suleriaasiilu Naalackersuisoqarfiit aaqqissugaanerannit atuutileqqammersumit patajaallisarneqarsimanersut (sanngiillisinneqarsimasinnaanersulluunniit) ingerlatsinermik kukkunersiuinermi ilanngunneqassasut nalilerneqassasullu Kukkunersiuinermut Ataatsimiititaliap kissaatigaa. Missingersuusiornep pillugu inatsit inatsisitigullu qitiusumik aalajangersakkat allat malinneqarnissaat Naalackersuisoqarfimmi qanoq qulakkeerneqarnersoq ilanngullugu misissorneqassaaq.

Tamatuma kingorna Deloittep ingerlatsinermik kukkunersiuinerata inernera ulloq 28. oktober 2008 Kukkunersiuinermut Ataatsimiititaliap tiguaa, tassani Deloitte ima inerniliilluni:

1. Naliliinerput naapertorlugu suliassap suna tamaat sakkugalugu piviusunngortinneqarnissaa KIIN-imit anguniarneqarsimavoq aporfissaasullu saqqumisut, pingaartumillu ANAN-ip tusarniaanermut akissutaa, Naalackersuisut aalajangigassatut tunngavissiuu-

tivinneranni piaraluni mininneqarsimalluni. Naalakkersuisut siulittaasuata, Kultu-reqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilagiinnullu Naalakkersuisunut ilaasortap, Aningaasaqarnermut Nunanullu Allanut Naalakkersuisunut ilaasortap kiisalu Attaveqarnermut Avatangiisinullu Naalakkersuisunut ilaasortap suliap ingerla-neranut tunngasut ilisimasimavaat. Atortussat tunngaviusut takutippaat Aningaasaqarnermut Nunanullu Allanut Naalakkersuisunut ilaasortap aningaasaliissutissatut qinnuteqaat tapersersorsimangikkaa. Ilimagivarputtaaq tamanna aamma Attaveqarnermut Avatangiisinullu Naalakkersuisumut atuussimassasoq, tassami pissusissamisooruussagaluarmat aningaasaliissutissanut qinnuteqaatip tassannga atsiorneqarsimanissaa, kontimmi nuussiffiusimasut taassuma akisussaaffeqarfigisaata iluaniimmata.

2. Isumaqarpugut suliassaq tamakkiisumik qulaajarneqarsimasoq Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliap allakkiaani takussutissatut ilanngunneqarsimasuni takuneqarsinnaasutut. Suliap ingerlasimanerata inatsisilerinermit tunngasortaanik naliliineq sularinngilarput, tassunga ilanngullugit apeqqummi pineqartumi akisussaassutsimut tunngasut.
3. Aaqqissuussaaneq pillugu nutaamik aaqqissuussinerup suliamik ingerlatsineq nukittorsarnagulu sanngiinnerulersissimangilaa, matumani suliaq tamakkiisumik KIIN-imi immikkoortortami pisortamit aqunneqarsimammat. Tamanna aamma pisimavoq nutaamik aaqqissuussisimaneq pinngikkallarmalli. Aammattaaq innersuussutigissavarput Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilagiinnullu Pisortaqarfiusimasumik kukkunersiuinermi misissuisimanerput 2005-imi pisimasoq, taanna pingaarnerusutigut suli atuuumassuteqarmat. Nalunaarusiaq takussutissatut ilanngullugu nassipparput.
4. Suliap ingerlasimaneranik allakkatigut nalunaarusiarput una tassanilu suliamik inerniliissutivut tunuliaqutaralugit misissuinerup kukkunersiuinertaanut tunngasut naammassitut isigaavut. Taamaattumik inassutigissavarput kukkunersiuilluni misissuinerup unitsinneqarnissaa tamatumalu kingunerisaanik suliap ingerlasimanera pillugu inatsisilerinermit tunngasutigut naliliisoqarnissaa.

Deloittep KIIN-imit ingerlatsinermik kukkunersiuinermikk killiffiat Kukkunersiuinermit Ataatsimiititaliap Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliamut nassiutissavaa, soorluttaaq suliap ingerlaqqinnera Kukkunersiuinermit Ataatsimiititaliamit nalilerniarneqartoq, tamatumalu kingorna inerniliussani Inatsisartunut saqqummiunniarlugit.”

Tamatuma kingorna suliap ingerlanneqarsimanera pillugu inatsisitigut naliliinissamik aallartitsinissamik kukkunersiuusut innersuussutaat malitseqartinneqanngilaq.

Suliamik inatsisitigut misissuinissamik aallartitsisoqarnissaanik Naalakkersuisut Siulittaasori-

simasaata nammineerluni aalajangersimanera Ataatsimiitiamit eqqaaneqassaq. (Bruun & Hjejle: Qasigianguit Efterskole pillugu nalunaarussiaq, 20. april 2009). Naalakkersuisut eqqartuussissuserisuata quppernermi 239-imi ilaatigut ima allannera Kukkunersuinermit ataatsimiitialiap tusaatissatut tiguvaa:

”Apeqqut 1-imut akissummi ”inatsimmik” unioqquitsinerit paasisariallit ilaattut kukkunerit amigaatilluunniit sisamat paasineqarput:

- Missingersuusiortarneq pillugu inatsimmi § 28, imm. 4-p akerlianik ilassutissanik qinnuteqaammi ilaatigut nuttarnerup perrassarneqarnissaanut aningaasaliissutissat Qasigianguit Efterskoleannut iluaqutissanngortinneqarnerisigut ikililerneqarnissaat allaaserineqanngilaq. Kukkuneq taanna KIIIN-imit, AAN-imit, ANAN-imit Naalakkersuisullu siulittaasuata Naalakkersuisoqarfianit pinngitsoortinneqarsinnaasimagaluarpoq.
- Naalakkersuisut ataatsimiittarneri, ataqatigiissitsinermit ataatsimiititaliap il. il. pillugit kaajallaasitami § 9, imm. 3-mut aamma 2008-mi missingersuusiortarnermi malittarisassani imm. 4.3-mut akerliusunik Naalakkersuisut saqqummiussassami tusarniaanermut tunngasortaa ulloq 18. september 2008 allanngortinneqarpoq ANAN-ip tusarniaanerpup naammassineranik oqaluttuarnera peerlugu. Kukkuneq ANANimit, KIIIN-imit Naalakkersuisullu siulittaasuata Naalakkersuisoqarfianit pinngitsoortinneqarsinnaasimagaluarpoq.
- Ingerlatsinermi pitsaasunik periaaseqarnermit akerliusumik ANAN suliamik suliarininnermini kukkuvoq tusarniaanermi oqaaseqaatit ANAN-imit taagorneqartut 18. september 2008-meersut 17. september 2008 tusarniaanermili nassiunneqareersimangimmata.
- Missingersuusiortarnermit inatsimmi § 28, imm. 4-mut akerliusumik ilassutinik aningaasaliissuteqarnissamut qinnuteqaat Aningaasaqarnermit Ataatsimiititaliamut tunniunneqarpoq, ANAN-ip tusarniaanermut akissutai tamatumunnga peqatigitillugu pisortatigoortumik Aningaasaqarnermit ataatsimiititaliamut tunniunneqanngimmata. Tassami ANAN-ip qinnuteqaammi oqaaseqaatai ilanngutissallugit oqaaseqarfiggissallugillu piffissaqartoqarsimagunangilaq, taamaattorli tusarniaanermut akissuteqaatit qinnuteqaammut ilanngullugit nassiunneqarsimasariaqaraluarlutik. Kukkuneq ANAN-imit, KIIIN-imit Naalakkersuisullu siulittaasuata Naalakkersuisoqarfianit pinngitsoortinneqarsinnaasimagaluarpoq.

Tunngavissat saqqummiunneqartut naapertorlugit naliliivunga inatsisinik allanik kukkusuteqartoqarsimangitsaq.”

Naalakkersuisut eqqartuussissuserisuata unioqquitsinerit piffissaasuanermik pissuteqartumik kukkunertut isigai. Kukkunerit arlaannaalluunniit atorfilittanut Naalakkersuisunulluunniit

ilaasortanut ataasiakkaatut akisussaassuseqarnissamik pissutissaqalersitsinngillat.

Inatsisinik unioqqutitsisimanernik Naalakkersuisut eqqartuussissuserisuata pitsaasumik nalilersuisimanera Kukkuersiunermit ataatsimiititaliap tusaatissatut tiguva. Eqqartuussissuserisup misissuisimaneranni Naalakkersuisut suliassami illuatungiliuttut atsiorsimanerat taamaattoq Kukkuersiunermit ataatsimiititaliap naqissusissavaa. Arlaannaanulluunniit attuumassuteqanngitsumut misissuisitsineq Inatsisartunit imaluunniit ataatsimiititalianit atsiorneqarsimasariaqarualartoq Kukkuersiunermit ataatsimiititaliaq isumaqarpoq. Tamanna suliap ingerlariaqqinnissaani naliliinissamut tamatumalu kingorna Inatsisartunut naliliinerminik saqqummiussinissamut Kukkuersiunermit ataatsimiititaliamut pitsaaneruseqarnissamik sinaakkusiisimassagaluarpoq.

Suliami pineqartumi Inatsisartut taakkulu ataatsimiititaliaat ingerlariaqqissimanngitsut Kukkuersiunermit ataatsimiititaliaq isumaqarpoq. Naalakkersuisut eqqartuussissuserisuata Inatsisinik unioqqutitsinertut tikkuarsimasaata Ataatsimiititaliamit naliliffiqineqarnissaanut ingerlatsinerminik kukkuersiunerup inernerana Aningaasaqarnermullu ataatsimiititaliap saaffiginissutaa taamaallaat atorneqarsimapput.

Inatsisinik unioqqutitsisimanernut ”piffissakilliornermik pissuteqartumik kukkusimanerit” pillugit Naalakkersuisut eqqartuussissuserisuata naliliinerana pillugu Kukkuersiunermit ataatsimiititaliap innersuussutigisinnaava Aningaasaqarnermit ataatsimiititaliap Qasigiannuani suliassamut tunngatillugu aalajangigaanut ”Tusarniaanermut akissutinik nassitsinnginnerit aammalu pisortat ingerlatsineranni maleruagassat malinneqarnerat pillugu uppersaatit amigaateqarnerneq” pillugu Aningaasaqarnermit Ataatsimiititaliaq ilaatigut allammata:

”Naalakkersuisoqarfiup sulianik ingerlatsinermini sulianik ilisimasaqassutsini inatsisinillu naapertuilluarnini uppersarsinnaanngimmagu Aningaasaqarnermit Ataatsimiititaliap akuerisinnaanngikkaa KIIN siusinnerusukkut erseqqissumik nalunaarfigineqareerpoq. Taamaattumik Qasigiannuani efterskolimut aningaasaliissutinik amerlaneruseqarnissamik pisariaqartitsineq pillugu tamakkii sumik takunnissinnaatitaanermut naapertuuttumik suliami atortut nuutinnerinik tamarmiusunik ingerlaannartumik nassitsisoqarnissaa ataatsimiititaliamit piusarinerqarpoq. Suliamit takussutissat tamarmik, tassunga ilanngullugit suliffiup iluani avataanilu ataatsimiinnernit imaqarniliat, allakkiat allaffissornikkut naalakkersuinermillu ingerlatsinikkut atugassat, sulinerminni pappialat, siunnersorneqarnermit allakkatigut uppersaatit, qarasaasiakkut attaveqatigiinnerit il.il. **tamaavimmik** suliami atortut nuutinnerinut tassunga ilanngunneqassapput. KIIN-ip suliassaqarfiata iluani suliami takussutissat aallaavigalugit allaffisornermik aqutsineq sulianik pitsaasumik ingerlatsinissami periutsit aallaavigalugit ingerlaneqarsimannginnera paasineqarpat suliassaqarfiup iluani akisussaasut atorfeqarnikkut, aningaasaqarnikkut politikikkulluunniit iliuseqarfigineqarnissaat siunertaralugu misissuinerup aallartinneqarnissaa ataatsimiititaliamit piusarinerqarmat ataatsimiititaliamit siuoor-tumik erseqqissaatigineqassaaq, allakkiornissamut pisussaaffik immikkut isiginiarneqas-salluni. Tamatumu kingorna atortut aamma Kukkuersiunermit Ataatsimiititaliamut tunniun-

neqassapput, tak. pisortat ingerlatsinerannik kukkunersiuineq pillugu kinguliini allassimasut..”

Soorlu qulaani taaneqareersoq Naalakkersuisut inatsisitigut misissuisitsisimanerat kisiat malillugu naliliinissaq Kukkunersiuinermut ataatsimiititaliamut ajornakusoorpoq.

Suliami pineqartumi suliasmami aallaavigineqartoq ajornartorsiutillu qiterisaa, tassa Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut, Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik pillugu, pissutsinik Aningaasaqarnermut ataatsimiititaliap Kukkunersuisullu pitsaavallaangitsumik allaaserinnissimasaannik aaqqiinissaq Kukkunersiuinermut ataatsimiititaliap ersarilluinnartumik isumaqarfigaa.

Tusarniaasoqarsimannginnera ajuusaarnartoq pillugu Aningaasaqarnermut ataatsimiititaliaq naggasiivoq:

...”**Taamaattumik Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik suliami tassani ersarissumik piaaraluni iliuuseqarsimavoq.**

Tunngavissat pigineqartut tunngavigalugit ataatsimut isigalugu Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliaq inerniliisariaqarpoq pisimasut akuerineqarsinnaanngitsut aammalu Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu naalakkersuisoqarfimmu pakatsinartuusut! Pisut taamaattut akuerineqarsinnaanngilluinnartut siunissami pinngitsoortinniarlugit Naalakkersuisunut ilaasortaq Naalakkersuisullu siulittaasuat ingerlaannartumik suliniuteqaqqullugit ataatsimiititaliap sakkortuumik INASSUTIGISSAVAA!”

”Aningaasaliissuteqarnissamik suliasat Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliamut tunniunneqarnissaannut piffissaritinneqartunik malinninnginneq aammalu Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliap sulineranik ataqqinninnginneq” Aningaasaqarnermut ataatsimiititaliaq naggasiivoq:

”Ataatsimut isigalugu Inatsisartut Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliaata suliami matumani isumaliutigilluakkamik tunngavilersorluakkamillu aalajangiinissaminut naammaginartumik sulianullu attuumassuteqartumik pisariaqartitaannut Naalakkersuisut pissusilersornermikkut ataqqinninngissimasut paasinninngissimasullu Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliaq isumaqarpoq.

Periuseq tamanna **naammaginangitsorujussuartut Naalakkersusunullu pakatsinartuusooq** Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliaq isumaqarpoq.”

Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik pillugu suliasaq, 2005-imi kukkunersuisut misissuisimanerat ilanngullugu

nutaajunngimmat, aamattaaq Kukkuersiuusumit suli atuuttutut isigineqarmat, qanoq ililluni 2005-imi kukkuersiuusut misissuisimanagerat, 2008-imi ingerlatsineq pillugu misissuisimaneq kiisalu naggataatigut suliap ingerlanneqarnera tamaat pillugu Aningaasaqarnermut ataatsimiititaliap suliap pillugu Kukkuersiuinermut ataatsimiititaliamut saaffiginnissutaa sulianut assigusunut pisoqaqqinnginnissaanut sukut iluaqutaasimanersoq, sulianullu eqqartorneqartunut Naalakkersuisoqarfiup ingerlatsinikkut suliassaminik nakkutiginninneranut qanoq sunniteqarsimanersut pillugit Kukkuersiuinermut ataatsimiititaliap Naalakkersuisut nassuiaasioqqullugit piumaffigissavai. Pissutsit tamakku aqqinneqanngippata Kalaalit Nunaanni Inatsisartoqarnermi periutsinut assut ajornartorsiutaasussaasoq Kukkuersiuinermut ataatsimiititaliap isumaqarpoq

2010-imi upernaakkut Inatsisartut ataatsimiinnissaata aallartinnginnerani nalunaarusiamik taamaattumik takusaqarnissaq Ataatsimiititaliamit naatsorsuutigineqarpoq.

3.1.2 pillugu. Inatsisartut ataanniittumik nunap kukkuersiuunik arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsumik pilersitsinikkut Kukkuersiuinermut Ataatsimiititaliap sulinermini ilusiliisarnerata allanngortinneqarnissaa pillugu Kukkuersiuinermut Ataatsimiititaliap isumaliutersuutai.

2008-mi junimi Savalimmiuni paasisassarsiorluni angalaqatigiinnermut isumasioqatigiinnermullu atatillugu Kukkuersiuinermut Ataatsimiititaliap sulinermini tunngavigisaanik aammalu nunap kukkuersiuusuanik pilersitsinissamut periarfissanik ineriartortitseqqinnissaq Kukkuersiuinermut Ataatsimiititaliap aalajangerpaa.

Kukkuersiuinermut Ataatsimiititaliap isumaliutissiissutimini kingullermi allappoq:

“Savalimmiuni lagtingip kukkuersiuusuanik nunallu kukkuersiuusuanik ataatsimeeqateqarnini Kukkuersiuinermut Ataatsimiititaliap pissarsivigilluarpaa. Nunap kukkuersiuisoqarfianik Savalimmiuni pilersitsiniarluni periutsip oqaluttuassartaa nunap kukkuersiuusuanit saqqummiunneqarpoq, tamatumani danskit naalagaaffiata kukkuersiuisoqarfia suliniaqataasimalluni. Taamaalluni nunap kukkuersiuusuanik arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsumik pilersitsinnaaneq pillugu ataatsimiititaliap isumaliuteqarnermini suliap tamanna Kukkuersiuinermut Ataatsimiititaliap isumassarsiorfigaa. Savalimmiuni ataatsimiinnermit assit seqersittakkat ilanngussaq 8-tut ilanngunneqarput, taassuma Savalimmiuni periutsip ilusilersorneqarnera pingaarnerusutigut nassuiaateqarfigaa.

Kukkuersiuinermut Ataatsimiititaliap sulinermini ilusaata aqqissugaaneratalu ineriartorteqinnissaanut piffissanngortoq Kukkuersiuinermut Ataatsimiititaliap isumaqarpoq, soorluttaaq Naalakkersuisut pisortaqarfinnik naalakkersuisoqarfinngortitsillutik aqutsisoqarfinngortitsillutillu aqqissuusseqqinnerannut atatillugu tamanna naleqquttutut isigineqartoq.

Kukkuersiuinermut Ataatsimiititaliap sulinermini ilusaata ineriartorteqinneqarnissaani,

tassunga ilanngullugu nunap kukkunerisiuisuanik arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsumik pilersitsiniarnermi immikkoortut pingaernerit makku Kukkunerisiuinermit Ataatsimiititaliamit aallunniarneqarput:

1. Savalimmiuni periuseq aallaavigalugu Kalaallit Nunaanni nunap kukkunerisiuisuinik pilersitsinissamut periarfissaq, tamatumani piffissami qinigaaffiusumi tamarmi nunap kukkunerisiuisusnaanik Inatsisartut toqqaassallutik, tamatumanilu siulittaasoq partiimit annerpaamit toqqarneqassalluni siulittaasullu tullia partiit annersaasa tullianit toqqarneqarluni il.il. Sinnisussanik toqqaasoqassanngilaq. Tamatumunnga taarsiullugu nunap kukkunerisiuisuinik toqqaanissamut nunatsinni allarluinnarmik periaasoqar-toqqaanersoq, toqqarneqartullu Inatsisartunut ilaasortaassanersut ilaasortaassannginnersulluunniit misissorneqassaaq.
2. Inatsisartuni naalakkersuisunilu suliassanut maannakkut nukiit atornerqartartut aallaavigalugit Inatsisartut ataanni nunap kukkunerisiuisuinik arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsumik pilersitsinissamik periarfissaq .
3. Nunap kukkunerisiuisuinik Inatsisartut ataanni ombudsmanditut inissisimalluni atuuttussamik, aammalu nunap kukkunerisiuisuinut allattoqarfittut atuuttussamik Inatsisartut toqqaanissamut periarfissaat.
4. Minnerunngitsumik kingullertullu Kalaallit Nunaanni nunap kukkunerisiuisua nunatsinni pissutsinut naleqqussarneqarsimassasoq nunattalu karsiani aningaasat atornerqarsinnaareersut atorlugit ilusilerneqassasoq ujartorneqarpoq.”

Taamaalilluni Kukkunerisiuinermit Ataatsimiititaliap suliaq suli ingerlappaa, ataatsimiititaliallu isumaliutersuutai naammassineqarniariarpata suliaq pillugu naliliinini Inatsisartunut saqqummiutissallugu.

4. Landskarsip 2009-mut naatsorsuutaanik kukkuneriususaaq pillugu ataatsimiititaliap inassuteqaatai:

Landskarsip 2009-mut Naatsorsuutaasa kukkunerisiorneqarnissaannut kukkuneriusoqarfik naalagaaffimmit akuerisaasoq Deloitte Inatsisartunit toqqarneqassasoq Kukkuneriusuinermit Ataatsimiititaliap Inatsisartunut inassutigaa.

Tamanna tunngavigalugu Landskarsip 2008-imut naatsorsuutaasa akuersissutigineqarnissaannut aalajangiiffigisassatut siunnersuut Inatsisartunit akuersissutigineqassasoq **ataatsimiititaliap isumaqatigiittup inassutigaa.**

Taama oqaaseqarluni Kukkuneriusuinermit Ataatsimiititaliap siunnersuut aappasaaniigassanngortippaa.

Olga P. Berthelsen,
Inuit Ataqtigiit,
siulittaasoq

Andreas Uldum,
Demokraatit,
siulittaasup tullia

Anders Olsen,
Inuit Ataqtigiit

Kristian Jeremiassen,
Siumut

Doris Jakobsen,
Siumut